

לחשוב על החורבן

בימים אלו שומה עלינו לתת על לב מהו חורבן, מה אבדנו ומה חסרנו, גודל העוון למי שאינו שם על לב להתאבל, ומה השלכותיו, ואיך נביא במעשינו לבנין ביהמ"ק.

הגמרא במסכת חגיגה (טו, ב) מספרת על אלישע בן אבויה שיצא לתרבות רעה, בסוף הסוגי הגמרא שואלת אחר - מאי?... ומסביר רש"י, מפני מה בא לידי כך ולא הגינה תורתו עליו?... הרי הוא היה תנא חשוב ורבו של רבי מאיר! אומרת הגמרא, זמר יונו לא פסק מפומיה.

אנחנו חושבים שהבעיה פה זה ה"השכלה"... אך רש"י אומר, זמר יונו לא פסק מביתו, והיה לו להניח בשביל חורבן הבית, דכתיב בשיר לא ישתן יין. הבעיה פה זה שהוא לא חשב על חורבן הבית. והגרעק"א מציין לגיטין (ז, א) שהגמ' אומרת שהבעיה היא גם זמר בפה, ולא רק בכלי. דהיינו: מה שלא הגן על אלישע בן אבויה, שהיה ת"ח ורבו של רבי מאיר, והגיע למצב כ"כ נורא, זמר יונו לא פסק מתוך ביתו, ולא הניח מפני חורבן הבית.

ואנחנו רוצים קצת להסביר: התוספות מביא (חגיגה טו, א) את הירושלמי, שאחר שאל את רבי מאיר מה פירוש הפסוק "טוב אחרית דבר מראשיתו", ודרש לו ר"מ לאדם שהוליד בנים בילדותו - ומתו, ובקנותו הוליד ונתקיימו. אמר לו אחר, רבי עקיבא רבך לא כך דרש, אלא טוב אחרית דבר, מתי אחרית דבר טוב? כשהראשית טובה, מראשיתו. [והיה מביא את זה המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל כל תחילת זמן].

ואחר ממשך: ובי הוה מעשה! אבויה אבי - היה מגדולי ירושלים. (אך הוא לא חשב לשלוח אותי ללמוד תורה...) וביום שהוא בא למול אותי - קרא לכל גדולי ירושלים והושיבן בבית אחד, ולרבי אלעזר ורבי יהושע במקום אחר מן דאכלין ושתיין שריין מטפחין ומרקדים, ואמרו החכמים - עד שהם עוסקים בדידהו, נעסוק אנחנו בדין, (בתורה). ישבו ונתעסקו בדברי תורה - ירדה אש מן השמים והקיפה אותן!!! אמר להם אבויה אבא, מה באתם לשרוף ביתי?! אמרו לו חס ושלום! אלא יושבין היינו וחוזרין דברי תורה מתורה לבניאים ומנביאים לכתובים, והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני. לא באש נתנו?!... אמר: הואיל וכך כחה של תורה, אם יתקיים הבן הזה - לתורה אני מפרישו. ולפי שלא היתה כוונתו לשמים - לפיכך לא נתקיימו בו.

תורה לשמה - מביאה להיות 'מרכבה לשכינה'

ובפשטות יש לפרש ולבאר השמועה כמו שיבואר לפנינו. אנחנו יודעים שהגמ' אומרת (ב"מ פה, ב ובנדריס פא, א) בית ראשון למה חרב 'שלא ברכו בתורה תחילה' - שלא היתה התורה חשובה בעיניהם לברך עליה.

והנה יש להבין: מהו העניין הגדול של "ברכות התורה"?

פעם שאלנו את מרן הרה"י זיע"א מה זה נקרא 'מרכבה לשכינה'... והראה לנו את הב"ח (בסימן מ"ז) על הטור שמביא את הגמ' בנדריס 'מפני מה תלמידי חכמים אין מצויין לצאת מבניהם תלמידי חכמים? רבינא אמר מפני שאין מברכין בתורה תחילה'.

וכתב הב"ח: רבינא מביא ראייה מרב יהודה א"ר, שהקדוש ברוך הוא מקפיד על לומדי תורה, אפילו עוסקין בה טובא, אם אינן זהירין לברך בתורה תחילה.

ואח"כ מביא הב"ח, שיש לתמוה טובא: "למה יצא כזאת מלפניו להענישם בעונש גדול ורם כזה על שלא ברכו בתורה תחילה? שלכאורה זו עבירה קלה..."

ונראה, דכוונתו יתברך מעולם היתה שנהיה עוסקים בתורה כדי שתתעצם נשמתנו בעצמות ורוחניות וקדושת מקור יוצר התורה, ולכן נתן הקב"ה תורת אמת לישראל במתנה שלא תשתכח מאיתנו כדי שתתדבק נשמתנו וגופינו ברמ"ח איברים וש"ס גידין ברמ"ח מצוות עשה וש"ס לא תעשה שבתורה, ואם היו עוסקים בתורה על הכוונה הזאת היו המה 'מרכבה והיכל לשכינה יתברך!' שהיתה השכינה ממש בקרבם, כי היכל ה' המה, ובקרבם ממש היתה השכינה קובעת דירתה, והארץ כולה היתה מאירה מכבודו, ובה היה קישור לפמליא של מעלה עם פמליא של מטה, והיה המשכן אחד. אבל עתה שעברו חוק זה, שלא עסקו בתורה כי אם לצורך הדברים הגשמיים להנאתם לידיע הדינים לצורך משא ומתן, גם להתגאות להראות חכמתם, ולא נתכוונו להתעצם ולהתדבק בקדושת ורוחניות התורה ולהמשיך השכינה למטה בארץ כדי שתעלה נשמתם למדרגה גדולה אחרי מיתתם, הנה בזה עשו פירוד, שנסתלקה השכינה מן הארץ ועלתה לה למעלה והארץ נשארה בגשמיותה בלי קדושה, וזה היה גורם חורבנה ואבידתה.

ובמילים אחרות כותב הרמח"ל, ור"י סלבודקא הגרמ"ה הירש רגיל לומר, תורה לשמה, זה תורה שלומדים בשביל להידבק בקב"ה. אי אפשר להפריד את התורה מנותן התורה! תורה ונותן התורה זה אחד! קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל - חד הוא.

ברגע ובן אדם לומד והוא רוצה להידבק בקב"ה, זו תורה שמגא ומצלא, ועליה נאמרו כל סגולות התורה כי הכל זה חיבור לקב"ה. בזמן החורבן - הם לא רצו את החיבור, אלא הם רצו לדעת את ההלכות להנאתם, לצורך משא ומתן, ורצו להתגאות ולהראות את חכמתם, ואת הידיעות שלהם, דהיינו, רצו את חכמת התורה, ברגע ואתה מפריד את התורה מנותן התורה ואתה הופך את התורה ל'חכמת התורה' - הפסדת את הכל. תורה כזו - לא מגינה. ותורה כזו יכולה להפיל את אחר מרום המעלה ולהגיע עד שאול תחתית. וזה דברים פשוטים וברורים.

כל היסוד של סילוק שכינה הוא, אתה לא רוצה אותי - אני הולכת מפה. וכ"מ בשבת (קד, א), השכינה באה למקום שבו היא אורחת רצויה. אם אתה רוצה רק את החכמה שלי, ולא אותי קראת יעקב - אני לא שורה פה. ואם הקב"ה לא פה - אין כלום. וזהו סילוק השכינה וזה חורבן הבית.

וזהו פירוש השמועה דאחר - האבא לא התכוין לש"ש, רק לכבוד שהתורה מנחילה וכפי שמבואר בירושלמי שהביא תוס', ועל יסוד זה של 'מראשיתו' - שלא היה חיבור לשכינה, גדל ה'אחריתו' שהוא חוסר חבור לנותן התורה אלא לחכמה, וממילא לא ראה ענין בסילוק השכינה בחורבן, וזמר יונו היה בתוך ביתו ולכן לא הגן עליו.

התורה מלאה שמחה וחיות!

והנה נבאר לעצמנו:

הגר"א כותב (מובא בליקוטים - סוף ספרא דצניעותא) שהתקופה שאחרי החורבן כלפי התקופה שלפני החורבן, זה כמו מת בפני החי, והתקופה שלו - זה רקב עצמות.

וצריך להבין, מה בדיוק המילים האלו?... הרי ע"פ החשבון הנה אנחנו כבר רקב שברקב... וברוך ה' כולנו בריאים, חיים, ונושמים, מה זה 'רקב עצמות'!...

נבין, בתורה יש דין 'וחי בהם'. כי באור פניך נתת לנו ה' אלוקינו תורת חיים! עם תורה - חיים!!! ומי שקצת יודע, התורה היא מליאה עם חיות! כי זה כל האדם! הלימוד תורה של פעם היה חי לאין שיעור! ומסופר על המגיד הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל, שהיה פעם בישיבה בחוץ לארץ, וראה שני בחורים לומדים בתנוחה לא מכובדת... בחור

אחד נשכב על הספסל כמו איזה כסא נח, והשני עמד לידו עם ידיים בכיסים... (כנראה היה לו קר...) ואחד שאל את השני קושיא, וזו היתה קושיא עצומה! וחבירו עונה לו ככה כלאחר יד, יפה, אבל בא נמשיך הלאה...

רבי שלום הזדעזע, ואמר להם: כשאנחנו למדנו בחברון, על כזו קושיא היו סטנדרים מתעופפים... התוכחו עם כל הכח, ככה אתם יושבים ללמוד דף גמרא?!... זה נקרא ללמוד!...

ידוע שהרב שך, כשהוא היה יוצא מהבית של הרב מבריסק - הוא היה רוקד ברחובות מרוב אושר! הוא היה נהנה ושמח מכל מילה של תורה! שמעתי פעם מא' מתלמידיו של הגי"ר מרדכי גיפטר, שפעם הוא אמר שיעור ובאמצע הוא התלהב ואמר, על כזה פשט ברשב"א צריכים לרקוד! ונוכח שם איזה תלמיד אמריקאי, ששאל בתמימות - אז למה הרב לא עושה מה שצריך?... למה לא רוקדים?... אמר לו רבי מרדכי - אתה צודק! וירד מהבימה והתחילו לרקוד, ואח"כ הוא עלה בחזרה להמשיך את השיעור כללי!...

לחיות תפילה... לחיות לימוד... לחיות בורא עולם... ומאיפה נובעת כל החיות הזו?... "ואתם הדבקים בה' אלוקיכם - - חיים כולכם היום". זו חיות שנובעת מהקשר לבורא עולם, נובעת מואתם הדבקים בה' אלוקיכם.

וכמו שפעם איך היו ניגשים ללימוד... איך היו ניגשים לתפילה... ולאט לאט זה נופל ונופל... וכמו שאומרים בקניות מספד חדש אעורר בכל שנה ושנה... זה ממשיך לרדת ולרדת... איפה הלייבדייקייט...

סיפר לי הגרמ"מ חדש (שהיה כעת היארצייט שלו), שבתור בחורים מבוגרים הם היו הולכים מחברון לשמוע שיעור כללי של הרב שך אפילו שהם בכלל לא היו בסוגיות, זה היה תענוג לראות איך הרב שך בשיעור בגיל כ"כ מבוגר קופץ... רץ... מתלהב... כל כולו חי את התורה...

אמר לי פעם הגאון ר' ישראל אליה וינטרויב זצ"ל, כולם חושבים למה הרב שך קשה לו לישון כשיש לו קושיא טובה, כי קשה להירדם בלי תירוץ טוב... אבל אני חושב אחרת, כתוב (קהלת ה, יא) והשובע לעשיר איננו מניח לו לישון, ופרש"י ושובע נכסים של עשיר וכו', איננו מניח לו לישון - כל הלילה מהרהר בהם. היתה לי אגוטע קשיא... הוא חי עם זה, נהנה עם זה, ואח"כ מצא תירוץ טוב, זה היה עולם מלא... זה היה החיים שלו!...

ואת זה איבדנו. ואמנם קודם החורבן זה היה הרבה יותר... עד שזה ירד וירד, להיות מת בפני החי, רקב עצמות, והיום כבר הכל יבש... נאבד הרגש וההתלהבות והחיות בכל דבר שבקדושה, איך נראה אצלנו הלימוד, והתפילה... זה סילוק שכינה!

כשאין ואתם הדבקים בה' אלוקיכם, התורה היא בלי דבקות בבורא עולם - אז חסר לנו בחיות.

הגמרא בר"ה (ז, א) אומרת המינים והמסורות והאפיקורסין שכפרו בתורה וכו', ושחטאו והחטיאו את הרבים, כגון ירבעם בן נבט וחביריו, יורדין לגיהנם ונידונין בה לדורי דורות וכו', גיהנםם כלה והם אינם כלים. וכל כך למה? מפני שפשטו ידיהם בזבול ואין זבול אלא ביהמ"ק, ופרש"י שהחריבו בהמ"ק בעוונם.

ואומר מרן בעל החפץ חיים בליקוטי הלכות - וגם בזמנינו, הרשעים האלו שבגללם לא נבנה הבית, וכל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו, ממילא גם הם בכלל יורדי גיהנםם שאינם עולים. חורבן הבית - זה ניתוק הקשר הגדול שהיה להקב"ה עם כלל ישראל, וזה נגרם ע"י החטאים שלהם. ויותר מעוצם החטא הגדול, הרי זה שהביאו לסילוק השכינה עולה על כולנה, כי זה, כאמור כגז"ד מות - רחם על ציון כי היא בית 'חיינו', ביהמ"ק - השראת שכינה - זה החיים!!

אם תעזבני יום, יומים אעזבך...

והנה יש כאן דבר מאד מעניין:

יש ירושלמי (בסוף ברכות) אר"ש בן לקיש, במגילת חסידים מצאו כתיב: אם יום תעזבני - יומיים אעזבך, והביא שתי דוגמאות לשנים שיצאו אחד מטבריה ואחד מציפורי, ופגעו זה בזה בחדא משכא, לא הספיקו לפרוש זה מזה עד שהלך זה מיל וזה מיל, נמצא שהיו רחוקין זה מזה שתי מילין. אם כ"א פונה לכיוון אחר והולך מהלך של חצי שעה, כעת יקח שעה שלימה להדביק את הפער ביניהם... וזה הפשט אם תעזבני יום, יומיים אעזבך. (יום אחד להשלים את הפער שלי מהתורה, ויום נוסף להשלים את הפער שהתורה התרחקה ממני).

ודוגמא נוספת מובא שם, לאשה שהיתה יושבת וממתנת לאיש. כל זמן שהיה בדעתו להינשא לה - היתה יושבת וממתנת לו. כיון שהפליג דעתו

ממנה - היא היתה הולכת ונשאת לאחר. אם אתה עוזב אותי - אני עוזבת אותך.

והנה בספר 'שדה צופים' מביא את ההקדמה של הגי"ר נתן גשטטר (בעל 'להורות נתן') שכתב - לא זכיתי לראות את אבי הי"ד, כי הוא הועלה על המוקד בזמן השואה, אבל אמר לי רבי אברהם ישי דירנפלד שהיה לאבא ספק גדול במשך הרבה זמן, והוא שאל את זה הרבה רבנים. הוא היה עובד רבע מהזמן שלו, ובשלושת רבעים האחרים הוא היה לומד. והוא שאל מה עדיף, האם עדיף כל חודש - לעבוד שבוע שלם ואח"כ ללמוד ג' שבועות, או שמא עדיף שהוא יעבוד ג' חדשים, ואח"כ יהיה לו תשעה חדשים ללמוד כבחור ישיבה מן המנין. מה עדיף?...

אמר רבי נתן שלכאורה מוכח מהגמ' בב"ק שמביאה למה עזרא תיקן שיקראו בתורה בשני וחמישי? כדי שלא יהיו שלשה ימים בלא תורה. רואים שיותר טוב שלא יהיה מרחק מידי גדול מהתורה, ומלבד זאת הביא שכתוב בגמ' אם תעזבני יום יומיים אעזבך, אז אם יהיו שלשה חדשים ברצף שלא ילמד בהם, א"כ זה מרחק של ששה חדשים!!! ובשביל לחזור חזרה למה שהיית יקח חצי שנה, וישארו לך רק שלשה חדשים ללמוד...

אבל מצד שני כתוב, שגם אם אדם לא עוסק בתורה, אבל דעתו עליה - אז היא לא עוזבת אותו, כי כאשר דעתו לינשא לה, היא יושבת וממתנת לו. זה מה שהוא דן שם.

הקירבה לשכנה תלויה בקשר שלך איתה

והנה צריך להבין פשוטם של דברים: מה הפשט הפשוט של "אם תעזבני יום, יומיים אעזבך"?

כבר הבאנו כמה פעמים, שהילקוט שמעוני כותב על הפסוק "מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי", משל לחבית מלאה דבש, נכנס מים - יצא דבש. כך אם אדם מכניס דברים בטלים מן התורה לראשו - יוצא תורה. יומיים אעזבך פירושו, יוצא לך מה שכבר למדת! אחרי זה תצטרך להשלים מה שהיה לך, וגם להתקדם הלאה. אם אתה עוזב יום - כנגד זה התורה עוזבת יום נוסף. אתה שוכח אף את מה שכבר למדת!... והמושג של כל זמן שדעתו עליה היא לא עוזבת אותו, אך כיון שהפליג דעתו ממנה - היתה הולכת ונשאת לאחר, כל אחד מבין, מה הכוונה דעתו לשוב אליה?... לא שעכשיו הוא יעזוב אותה לשנה שלימה ואח"כ הוא יחזור, שם היא כבר לא תמתין לו... אלא רק כשהוא הולך לעבוד לצורך פרנסתו כדי שיוכל ללמוד, או שמקיים מצוה שא"א לקיימה ע"י אחרים... אבל מי שעוזב את התורה באמת - היא גם עוזבת אותו, רק היא עוזבת לפי מה שעוזבים אותה.

אם אחד כעת בבין הזמנים יעזוב את התורה ולא ילמד שלשה שבועות אלא רק ברפרוף בעלמא - - - עד שהוא ישלים את זה יקח לו ששה שבועות! וכבר יעבור 'אלול'... ששה שבועות זה כבר בדיוק אחרי עשרת ימי תשובה ויום כיפור... וכי תתחיל אחרי יום כיפור...

ועוד היה אומר המשגיח רבי דב יפה זצ"ל כל התחלות קשות מכאן ואילך יערב לכם, אם ביה"ז יהיה הפסקה שוב צריך להתחיל, ואז מתחבר לזה שוב ה'קושי'. **אם לא עוזבים נשאים עם היערב'.**

אבל זה נוגע גם לחורבן, כפשוטו! החורבן לא התחיל בבת אחת... הגמרא אומרת בראש השנה (לא, א) עשר מסעות נסעה שכינה מקראי, וכנגדן גלתה סנהדרין מגמרא:

עשר מסעות נסעה שכינה מקראי, מכפורת לכרוב, ומכרוב למפתן, וממפתן לחצר, ומחצר למזבח, וממזבח לגג, ומגג לחומה, ומחומה לעיר, ומעיר להר, ומחר למדבר, וממדבר עלתה וישבה במקומה, שנאמר "אלך אשובה אל מקומי הראשון, כי טוב לי אז מעתה".

התורה התרחקה כפי מה שהתרחקו ממנה, כשהתרחקו קצת - השכינה עוד נשארה, אבל לאט לאט אני כבר לא בכפורת אני בכרוב, אח"כ למפתן... לאט לאט... אתה הלכת צעד אחורה - והיא עלתה צעד למעלה, עד שהיא הסתלקה לגמרי גם בהשראת השכינה וגם בשאר הדברים.

ה' צלך על ידי ימינך, כמה שאתה עוזב אותי אני עוזבת אותך. זה נוגע לדף גמרא, נוגע להשראת השכינה, ונוגע להכל... כל חורבן הבית שיש לנו זה מהעזבון שאנחנו עזבו את ה', ולכן לא היתה בעיה להחריב את הבית, וכן פ"י בנפשה"ח על חורבן הבית, קמח טחון טחנת, כשבית נמצא בלי שכינה - זה שום דבר לא... זה כמו כל בנין... אם אתה הורס אותו - הוא נהרס...

וכן זה כל בן אדם, כמה שיש לו חיבור לקב"ה, והבן אדם חי... עולה... הוא מרכבה לשכינה, ושכינה בקרבו! וכמה שהבן אדם מתרחק מהקב"ה - ככה השכינה מתרחקת ממנו. ולכן בשביל להתחיל להרגיש

אבילות על החורבן - צריך שיהיה קשר עם הקב"ה. ואז רוצים עוד ועוד, עד שכבר מגיעים להשראת שכינה קבועה, ולבית המקדש!

אך אדם שלא מעניין אותו החיבור לקב"ה, והוא לא מרגיש צורך בקשר עם הקדוש ברוך הוא, אז השכינה ממנו והלאה, וזה החורבן. דבר פשוט.

איך אנחנו מוצאים קשר עם הבורא עולם?

צריך לדעת שני דברים: א. הבאנו מהמשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, (ובדורנו אמר זאת הרב אורי זוהר לבחור שטען לו אני לא מרגיש קשר עם הקב"ה), הקשר עם הקב"ה מגיע על ידי תפילה!

וכך גם אמר החזו"א לרבי אלעזר צדוק טורצ'ין. תפילה! קח קשר עם הקדוש ברוך הוא, תבקש כל דבר, ותודה לו על כל דבר, תחיה איתו! אומרים כל יום מאה ברכות. רק תחשוב על המילים... למי אתה מברך? ...

המשגיח ר' דב יפה מביא מספר יסוד ושורש העבודה, שאם אחד מברך והוא לא חושב שהוא מדבר עם הקב"ה זה בכלל לא ברכה, זו ברכה לבטלה...

רבי שמשון פינקוס ראה פעם את הבת שלו שסיימה להתפלל. הוא שאל אותה - עם מי דברת? ... היא אמרה לו, אבא, לא דיברתי עם אף אחד! ... תגידי לי את האמת, אמר רבי שמשון, עם מי דברת? אבא, אני רק התפללתי, לא דברתי עם אף אחד! ... אמר לה רבי שמשון בחיך, אה... לא דברת עם הקדוש ברוך הוא! ...!

אנחנו ממלמלים... מדברים עם הקדוש ברוך הוא, מודים לו, משבחים אותו - בלי לשים לב... הרא"ש כותב אילו הבן שלך היה מבקש ממך משהו ולא מליבו, לא יחר לך? ...!

התפילה מקשרת! קח קשר עם הקדוש ברוך הוא!

אהבת האבא טבועה בלב כל בן ובן...

אבל, יש הרבה חשופים שזה דרגת גבוהה... לא בשבילי... איך אני 'איש פשוט' יהיה לי קשר עם הקב"ה? ...!

ונקדים ונספר: יש יהודי מגיד שיעור בקרלין, (בנו של רבי שמואל די שון. גיס של הגרש"ח גינויער) שהוא אמריקאי במוצאו, שהיה מאד קרוב לרבי יעקב קמינצקי. ופעם, בהיותו ילד קטן - אבא שלו לקח אותו לרבי יעקב קמינצקי. רבי יעקב חיך אליו ואמר לו תשמע, היו אצלי כעת שני עמי הארצות גמורים שלא קרו ולא שנו מימיהם, הם עשירים מופלגים, והיה ביניהם דין תורה על הון עתק. והם אמרו סברות בלימוד שהש"ך והט"ז לא היו מתביישים לקחת כאלו סברות. סברות עמוקות! מאיפה הם לקחו את זה? ...!

אלא, אמר רבי יעקב, כשאדם רוצה משהו עם כל הכח - - - רואה את המליונים מול עיניו - הוא ש"ך וט"ז!

אם תבקשנה ככסף, וכמטמונים תחפשנה! ככסף!!! כמו שני הגבירים הני"ל, וכמטמונים תחפשנה - אז תבין יראת ה'.

וכמשי"כ במסי"ש בהקדמה, אינו אומר אז תבין פילוסופיה וכו', אלא אז תבין יראת השם!

אבל האמת היא יותר מזה שזה נמצא בתוכנו...

"ידע שור קונוה וחמור אבוס בעליו, ישראל לא ידע עמי לא התבונן", ומה התביעה עלינו? שאנחנו לא כמו שור וחמור! ...!

עוד הבאנו שכתוב: מלפני מבהמות ארץ, ומעוף השמים יחכמוני. שהם פחדו להכנס למקום שעובדים ע"ז. ומה ההסבר בזה? ...!

אומר רבי אליהו לאפיאן, זה נמצא אצל כל אדם ואדם! והראיה, אמר המגיד רבי אריה שכטר, (חמיו של מורנו רה"י ר' יחיאל קלרמן שליט"א) מהגמרא המפורסמת (בבא בתרא נח, א) שהיה אדם ששמע באקראי את אשתו מספרת שיש לה עשרה בנים, וממנו רק בן אחד, ולפני פטירתו הוא אמר - כל נכסיי יהיו לבן האמיתי שלי. ולא ידעו מי הוא... באו לפני רבי בנאה, ואמר להם לכו לחבוט את קבר אביכם עד שהוא יקום ויגלה לכם למי הוא התכוון... כל הבנים הלכו, אך הבן האמיתי - לא הלך. אמר להם - כל הנכסים מגיעים אליו...

ומאיפה הוא ידע שזה הבן? ... כי הקב"ה טבע בלב של בן אדם מציאות! לב מרגיש לב! ואם כך הקב"ה טבע בבריאה, אז כלפי בורא עולם בעצמו שיך אחרת! ...!

זה נמצא אצלנו, רק עבירה מקלקלת. **אם אתה מתרחק מהקב"ה הוא מתרחק ממך. אך כל כמה שתרגיש יותר שהוא אבא שלך - הוא יותר יתקרב אליך.**

היה אברך שניגש לרבי דן סגל ואמר לו בכאב אין לי ילדים, מה אעשה?! ...! הוא היה שבור ורצוף. אמר לו רבי דן, "אם תתן לקב"ה להרגיש שהוא אבא שלך - הוא יראה לך שהוא גם יכול להיות סבא! ...!

הקדוש ברוך הוא - הכל ממנו. הוא נותן את הילדים ואת הכל, וזה טבוע בתוך כל אחד ואחד, תממש את זה! תתקרב אליו! ...!

למה?! יאמרו הגויים!

כתוב על אלישע בן אבויה, שזמר יונו לא פסק מפיו. וצריך להבין, מה בדיוק גורם ה"זמר יונו"?

ידוע ומפורסם, מהי הפילוסופיה של חכמת יוון המפורסמת? ... מה שאני לא מבין בשכל - לא קיים! פילוסופיה זה שכל. מה שאתה מבין - זה נכון, אך מה שלא מובן בשכל - זה לא נכון. עובדים עליך... זה ההיפך מיהודי שהוא "נעשה ונשמע".

הגרא"ל מאלין אמר, מהי 'קבלת עול תורה'? שהוא עושה מה שאומרים לו גם כשהוא לא מבין. אחרת - זה לא עול.

ברמב"ם כתוב על חסידי אומות העולם, שאם הוא עושה את המצוות בגלל שהוא מבין זאת בשכל, מאי אהנו ליה מצוותיו, ומאי אהנו ליה תורותיו? ... צריך לעשות בגלל שהקדוש ברוך הוא ציוה!

אצלנו - אין את כל הדברים האלו. כל הריחוק מהשכינה - זה בגלל שחושבים 'אני צריך להבין', וזהו סוד ה'זמר יונו', והקשר לחורבן הבית. אני צריך להבין ולהרגיש, וכידוע שהרמ"א מביא בספרו 'תורת העולה' שאפלטון שאל את ירמיהו שעפ"י הפילוסופיה אין טעם לבכות ולהצטער. אם אני לא מבין, אז אני לא מקיים - ואז מפסידים הכל.

יש כאלו שבאים על שאלות וספיקות בהרבה שטחים שלא מבינים. וכמו שיש קובץ שיעורים, וקובץ הערות, וקובץ מאמרים, יש כאלו (להבדיל) עם קובץ "שאלות לְקָה". כשהיינו ילדים היו אומרים לנו, למה? - יאמרו הגויים!

למה ללכת ברחוב עם כובע וחליפה? ... חס לי! למה לא לעשות רישיון? ... למה לא להתחתן באלול? ... למה לא לנסוע על אופניים? ... למה צריך לקום לתפילה? ...!

הכל הכל סביב למה. וזה באמת "למה" - יאמרו הגויים! ...!

תסמוך על גדולי ישראל שידועים ומבינים יותר ממך מה הקב"ה רוצה, ועליך רק מוטל לקיים כי ה' רוצה.

לא להתחיל עם היצר הרע

סיפר הדוד רבי שמואל דוד ורשב"ק הוא היה מגדולי התלמידים של רבי ברוך בער, והיה לו אוצר סיפורים על ר' ברוך בער... הון עתק! וסיפר שרבי ברוך בער אמר להם - ונקדים איך הנחש הצליח לשכנע את חוה? ... על ידי שהוא אמר לה - רק תתחילי לענות... ברגע ואת מתחילה להתווכח - אני כבר אוכיח לך...

כל מה שהמשכילים רצו פעם - זה רק שתנהל איתם שיחה. ברגע ותתחיל לדבר איתו - הוא כבר ישכנע אותך... השטן רוצה שתבוא ותתחיל איתו. אמר ר' ברוך בער - וזה חתיכת "ברכת שמואל" - כאשר בא אליך יצר הרע אל תתחיל איתו בשיחה, תגידי לו (וכך עשה ר' ברוך בער בעצמו) - דוביסטאך א גאר נישט! ותן דפיקה על הקרקע. אם זה לא מספיק, תגידי לו גאר גאר גארנישט!!! ותן שתי דפיקות על הקרקע. אם זה עדיין לא מספיק, תצווח עליו, ניין... ניין... גאר גאר גאר גארנישט, ותן שלשה דפיקות על הקרקע!

והיה אומר רבי שמואל דוד, שלפעמים ראו את רבי ברוך בער באמצע הבית מדרש נותן דפיקות על הקרקע, פעם, פעמיים, שלש... וידעו שאז הוא במלחמה עם היצר הרע! ...!

אל תתחיל איתו, אתה בכלל לא מאן דאמר בשבילי, אתה לא ברמה שלי בכלל... אתה מרמת גן, ואני מבני ברק...

עמל התורה - זה הכל!!!

מאיפה הכל נובע? ...!

כתוב בחז"ל ואמר לנו הרביה ר' מאיר חדש: איתא יש שלשה איכה. "איכה ישבה בדד", "איכה היתה לזונה קריה נאמנה". ויש "איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם".

אמר רבי מאיר - איכה היתה לזונה - זה הסיבה, איכה ישבה בדד - זו התוצאה. אך איכה אשא לבדי, מה עניינו כאן? ...!

אמר רבי מאיר חדש, פה מתחילה הנפילה... איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם. ותענו אותי ותאמרו, טוב הדבר אשר דברת לעשות. ופרש"י, היה לכם לומר, רבינו משה! ממי נאה ללמוד ממך או מתלמידך? לא ממך שנצטערת עליה? ...!

ושאל רבי מאיר חדש, זהו זה? רק זה המילים? ...!

ניתן דוגמא: היום - רוב תורת "עולם הישיבות" היא מהרה"י רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, תלמידו ותלמידו תלמידו. ומהכתבים. אילו היה מגיע כעת ר' שמואל רוזובסקי ומוסר שיעור, יש שאלה בכלל ממי

ללכת לשמוע!... ר' שמואל הוא המקור!

משה קיבל תורה מסיני - הוא גדול הדור, הוא שמע מהקדוש ברוך הוא, מה השאלה בכלל - זה ודאי סיבה לשמוע ממנו!
אומר משה - לא, זה לא מספיק... לא ממך **שנצטערת** עליה... ברגע והפסקתם להבין מה זה "עמל התורה" - פה מתחיל הדרדור. וכמו שאומר החזון אי"ש - כל סגולות התורה נאמרו על עמלה. "אם בחוקותי תלכו - שתהיו עמלים בתורה".
וכשאין עמל התורה, גם אם נמצאים למעלה - אפשר ליפול מקריה נאמנה עד ל-"איכה היתה לזונה".

היה פעם אחד שבא לרבי ראובן פיין ושאל אותו שאלה על חידוש של רבי חיים מבריסק. הוא שאל אותו תגידי לי, כמה זמן עמלת להבין את רבי חיים הזה?... אמר לו חצי שעה.
אמר לו ר' ראובן, בשנחאי - היה רק חידושי ר' חיים אחד. כולם רצו את זה... מה עשו? הסירו את הכריכה, פרמו את התפירות, וחילקו לכל אחד דף אחד למשך זמן מסוים כמו עשרים וארבע שעות, ואח"כ היו מחליפים דפים...

את החידוש הזה שאתה מדבר עליו - קיבלת אותו באיזה ליל שישי, ישבתי עליו כל הלילה, ואחרי זה כל היום שלמחרת כדי להבין מה הוא אומר, עד שהייתי צריך להחזיר אותו. אתה יושב עליו רק חצי שעה, וכבר מתחיל לשאול שאלות ולתרוץ תירוצים!... לא ככה לומדים ר' חיים!

הדוד ר' אליהו מיישקובסקי אמר פעם שיעור בישיבה, פעם שאלו אותו - הרב, אפשר להגיד אותו דבר - הפוך! ואמר - נכון, אבל אפשר גם להגיד ישר, אז למה להגיד הפוך!...

ופעם היה בחור שבאמצע השיעור העיז פניו ושאל, מי אמר שזה נכון?... מאיפה הרב יודע?... ר' אליהו לא נבהל, והשיב לו בשלוחה: מארבעים שנה של עמל התורה!... כשיהיה לך את זה - גם אתה תבין...

איבדנו את עמל התורה, כל סגולות התורה נאמרו על עמלה.

כשעושים את רצון ה' לא מפסידים

קעת נדע:

הרבה באים עם שאלה, מי אומר שזה טוב שהמשיח יבא?... הרי אם הוא יבוא - גמרנו. כבר לא יהיה ניסיון ללמוד... כל העולם ירצה לבוא וללמוד, בכלל לא תהיה בחירה... ככה, אולי אני עוד יחזור בתשובה, אולי אני באמת אצמח להיות "גדול הדור"...

ובשם החפץ חיים אומרים, יהודי חושב מה הקב"ה רוצה, ואם השכינה מצטערת - מה אתה עושה חשבונות...

נתאר לעצמנו שיש בן שרואה איך אבא שלו נפל לתוך דליקה, אש בוערת, ובכדי להציל אותו צריך לשלם מאתיים אלף דולר... ויגיד הבן, אני לא חייב להציל... כיבוד אב - זה משל אב, לא משל בן!... הוא ודאי לא מן היישוב... **אתה רואה את אבא שלך נשרף ולא אכפת לך!?!**

מרחן הרה"י זיע"א היה אומר לנו כלל גדול: כשעושים מה שהקדוש ברוך הוא רוצה - לא מפסידים! כל החשבונות שיהיו, אם תעשה את מה שה' רוצה - לא תפסיד.

והוא הביא דוגמא: כתוב בחז"ל שהקב"ה אמר למשה "נקום נקמת בני ישראל מאת המדיינים, אחר - תאסף אל עמך", דהיינו אחרי שתעשה את זה תמות. הנה משה רבינו יכל לעכב את זה לעוד איזה זמן, והוא היה נשאר בחיים... אך הוא לא עשה חשבונות, אלא עשה

את זה מיד. **[החלצו אנשים מאיתכם!]**

באופן דומה הקב"ה אמר כן ליהושע, שאחרי המלחמה תמות, ויהושע השהה את המלחמה ומה היה בסוף?... יהושע נפטר עשר שנים קודם זמנו... משה חי ק"כ שנים, וכך גם יהושע היה אמור לחיות, אך לבסוף הוא נפטר לאחר מאה ועשר שנים!

אמר הרה"י - אם עושים חשבונות - רק מפסידים מכך.

ובא נדבר כמו סוחרים: בנות צלפחד אמרו לעצמן, הרי זה ודאי שמה שהקב"ה רוצה - הוא עושה. כל הגברים שאמרו "נתנה ראש ונשובה מצרימה" - זה לא יעזור להם... הרי בסוף כולם יהיו בארץ ישראל,

כי הקב"ה יביא אותנו לשם. אז מה העניין לריב אתו?... הכי הרבה הם ימותו כבר במדבר... אז בשביל מה?... בואו נבקש חלק ונחלה!

כל אלו שעושים חשבונות - לא כדאי לי לבקש כעת על המשיח... אולי אני אעלה יותר במצב העכשווי... וכל מיני טענות כיוצא בהן - - -

נראה לך שבגלל ש"לא כדאי לי לבקש" הקב"ה יעכב את המשיח!... המשיח יבא, וכל מי שלא מתאבל על ירושלים - אינו רואה בשמחתה!

אתה תישאר בחוץ... לקבל כרטיס כניסה - זה כבר מאוחר מידי... נכון, היו לך חשבונות, אבל אין לך כניסה... אל תהיה טיפש! הכרטיס כניסה הוא להתאבל על ירושלים! וכמו שהרה"י אמר - לא מפסידים

אם עושים מה שהקדוש ברוך הוא רוצה...

ואם כבר דיברנו, ניתן עוד ביזנס' טוב... ובזה נסיים:

תושיט עזרה כשצריכים אותך...

אמר הג"ר יעקב פרידמן (ר"י תפרח) לאחד מראשי הישיבה, אתן לכם עצה איך לאסוף כסף מגבירים:

כל גביר - יש לו תקופות בהם הוא עולה ויורד. בדרך כלל - כאשר הגביר עולה - כולם באים אצלו. [וכמו שאמר המגיד מדובנא, "ויעזוב אביון מעוני" - כאשר הקב"ה מרים את האביון מעוני, והוא מתעשר

- - - "וישם כצאן משפחות", פתאום כולם קרובים שלו...] אבל יש גם תקופות הפוכות, שהוא יורד מנכסיו... כשהוא יורד - אף אחד לא מכיר אותו. אם תהיו חכמים - אמר ר' יעקב - דווקא כשהוא יורד מנכסיו - תהיו החברים הכי טובים שלו! לעזור לו בכל מיני אפשרויות... אתם תהיו הידידים שלו!

למה?... כי רוב הגבירים חוזרים אחרי זה לעצמם. וכשהוא יחזור לעצמו - רק לכם הוא יתן! אתם הייתם איתו בשעת צרה. אם תעשו את זה - תראו שתרוויחו מזה הרבה.

היום - השכינה צריכה אותנו. זו מציאות! היום השכינה רוצה לראות את הצער שלנו. לראות אותנו משתתפים איתה באבל! אחרי זה - - - אם יבא משיח - היא לא צריכה אף אחד מאיתנו...

היום זה הזמן להרוויח בענק! קחו את העשיר שירד מגדולתו, כביכול השכינה הקדושה ירדה מגדולתה, נחרב לה הבית, והיום היא צריכה אותנו.

הקב"ה אומר - אני צריך אתכם.

בואו נתאבל... מה זה להתאבל?... להשתוקק לקרבת אלוקים, לחיות בורא עולם! וזה הרי יהיה בגדול בבניין ביהמ"ק, **זה מה שיתן לנו את הכרטיס כניסה להיות זוכה ורואה בשמחתה!**

הקב"ה יזכה אותנו שיהיה לנו את השכל - עוד השנה! ויבא משיח - עוד השנה, ונזכה באמת לראות במהרה בגאולתן של ישראל. אמן.

לרגל ט' באב הוכנסו לקו שיחות מליל ט' באב משנים עברו כמו"כ גם השנה בעז"ה התקיים שידור חי בליל ט' באב

לע"נ

הרב עזיז בן לולו אציל ע"ה

נלב"ע י"ז מנחם אב

תנצב"ה

לע"נ הגה"צ רבי משה מלכה זצוק"ל

ראש ישיבת "אהל משה" ב"ב וענפיה

עשור לפטירתו נלב"ע י"א מני"א תשע"ב

נתרם לע"נ ע"י בני המשפחה

ולהצלחת המשך מפעליו, בהם ת"ת "אמרי בינה" אלעד

תנצב"ה

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר וכן שיעור דף היומי ועוד, בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ניתן לתרום לגליון מכל עמדות נדרים פלוס ברחבי הארץ באמצעות לחצן קופות נוספות בחיפוש יש להקיש ארחות חיים או קוד מוסד 074-740-3629
כמו"כ ניתן לתרום דרך המערכת הטלפונית הממוחשבת נדרים פון בחיוג לטלפון 037630585 שלוחה 2071 או במספר פלא' 053-415-3025
כל מי שיכול לעשות הוראת קבע אפילו של 5 ש"ח תבוא עליו ברכה, וכל המוסיף... ניתן לקבל את הגליון במייל: 4166058@gmail.com